

– Vi tror att bolaget trodde att vi var dumma

När familjen Tjiposa i byn Ohamaremba i nordvästra Namibia filmades av ett svenskt filmteam för tv-programmet "Den stora resan" slutade det hela med en skandal i svensk media.

NÄR DEN NAMIBISKA rättshjälpsorganisationen *Legal Assistance Centre* fick höra om den låga ersättning familjen fick slog de larm till svenska Afrikagrupperna. Genom påtryckningar i svensk media blev det svenska produktionsbolaget Eyeworks tvungna att flyga tillbaka till Namibia för att betala familjen Tjiposa skälig ersättning för medverkan i programmet. I vanliga fall arbetar familjen med uppfödning av kor och får och en tv-inspelning gör att de får mindre tid till sitt vanliga arbete.

Ersättningen blev en seger för mänskliga rättigheter i Namibia och ger hopp för andra utsatta grupper som lätt kan utnyttjas av utländska företag.

– Vi lever i ett eftersatt område och kunde inte säga nej till den låga ersättningen, säger Majuru Tjiposa, som tillsammans med sin fru Kakuzara, hennes syster och familjens barn var framträdande under tv-inspelningen.

MAJURU TJIPOSA BERÄTTAR hur familjen blev lurad i sina första möten med det svenska tv-teamet.

– Den belgiske guiden som förhandlade med oss lovade oss majsmjöl och kött men vi fick bara majsmjöl. Vi trodde att de trodde att vi var dumma, säger Majuru Tjiposa.

Inte ens det majsmjöl familjen fick var tillräckligt som mat under inspelningarna. Majuru Tjiposas dotter Vaijaike minns att de kände sig förda bakom ljuset.

–Maten vi fick under inspelningarna räckte inte. Dessutom fick vi knappt någon betalning. Vi kände oss verkligen lurade, säger Vaijaike Tjiposa.

Även om betalningen var dålig har Vaijaike Tjiposa bara gott att säga om den svenska familjen som bodde hos dem.

– Det var en trevlig familj. Det var bra folk, och vi gillade att bo ihop med dem.

Den person som verkar stått för alla problem och som gav upphov till mediaskandalen är den belgiske guide som Eyeworks använde. Han är inte ny i sammanhanget utan har bland annat tidigare anlitats av belgiska Eyeworks. På LAC i Namibia är han allmänt känd som en person som reser runt i Afrika och ställer till problem där han arbetar. Möjligen är han bra för produk-

tionsbolagen, då han kan pressa priserna för inspelningarna till ett minimum. Den belgiske guiden var också den person som fick skulden i mediaskandalen. I Eyeworks pressmeddelande menade man att det var han som låg bakom missförstånden.

MEN TROTS ATT EYEWORCS UTMÅLAT belgaren som syndabock fortsätter de att använda samma person i nya produktioner. Chefen för LAC, Norman Tjombe, fick höra genom sitt kontaktnät att Eyeworks använder den smutskastade guiden i en produktion i Etiopien.

– Jag har kontaktat personer i Etiopien som ska försöka följa

Uakomuinjo, Kapaza, Mujuru, Kakuzara, alla med efternamn Tjiposa, Uahorora Tjiuna och Vaijajke Tjiposa gillade den svenska familjen som kom på besök.

Foto: Johannes Berndalen

upp ärendet så att inte samma brott mot människors rättigheter begås där, säger Norman Tjombe.

När Majuru Tjiposa får höra att Eyeworks använder den belgiske guiden i andra länder har han inget gott att säga om saken.

– Jag önskar ingen att samarbeta med honom. Han är en skitstövel.

Till familjen Tjiposas hem i Ohamaremba når inga tidningar. De har inte internet och mobiltätheten är lägre än de flesta platser i landet. De har ingen brevlåda. Vaijajke Tjiposa har hört

rykten om att en dansk familj ska komma och bo hos dem, men hon vet inte säkert. Hon har ingen aning om när de ska komma. En dag dyker det upp en massa bilar med tv-utrustning och förmodligen har familjen då inget annat val än att släppa det de har för händer och delta i filmandet.

– Det skulle vara skönt att få förbereda sig innan de kommer. I alla fall två eller tre veckor, säger Vaijajke Tjiposa.

JOHANNES BERNDALLEN
Ohamaremba